

שונות

אם תתכן מחלוקת במציאות

מנחם לוין

תלמיד בישיבה

בהתוועדויות תשמ"ז ח"ב (עמ' 388) אודות זמן ביאת אליהו ופעולותיו מקשה איך תתכן מחלוקת במציאות. ומציין שם בהערה לשדי חמד מערכת המים כלל קס"ד.

והנה שם מבאר השדי חמד ממקורות רבים שא"א לומר מחלוקת במציאות עכשווית - שהרי אפשר לבררה. אומנם במחלוקות אודות זמן קדום שא"א לברר או אפי' בדבר עכשווי שא"א לברר כגון המחלוקת בחולין אם יש בגידין בנותן טעם או לא שביאר הרשב"א שמחלוקתם אם יש טעם קלוש שא"א לבררו ע"י הרגשה, בזה יתכן שתהיה מחלוקת במציאות.

והנה אודות זמן עתידי שבוודאי א"א לבררו לא דן כלל במערכת זו אומנם לכאו' מסתבר לומר דלא גרע מזמן קדום ומדבר שא"א לבררו עכשיו - דיתכן מחלוקת בזה.

וא"כ לכאו' הנדון בשיחה הנ"ל הוא אודות אליהו ופעולותיו וא"כ מה הקושיא שלא תתכן מחלוקת במציאות והלא זהו נדון עתידי וא"כ מצינו מחלוקת בכגון זה.

ויש לבאר בזה, ע"פ מה שנתבאר בהערה בעניין "אלו ואלו דא"ח" שיש בזה שני דרגות האחת מחלוקת בסברא שכל אחד מהצדדים הוא מהפנים לטהר ולטמא, והדרגא הב' כשחולקים במציאות שאז ה"אלו ואלו דא"ח" הם ברוחניות ובפנימיות העניינים.

וא"כ פשיטא שעדיף ככל היותר למעט במחלוקות מהאופן הב' ובמקום שניתן לבארם שלא יחלקו במציאות - יתיישר יותר.

אלו ואלו דברי אלקים חיים

הת' מנחם לוין
תלמיד בישיבה

איתא בגמ' עירובין (י"ג:) בענין מחלוקת ב"ש וב"ה "...יצתה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלקים חיים" וכו'.

ובריטב"א שם הקשה וז"ל: "שאלו רבני צרפת היאך אפשר שיהיו אלו ואלו דא"ח וזה אוסר וזה מתיר?

ותירץ: "כי כשעלה משה למרום לקבל התורה הראו לו על כל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור ומ"ט פנים להתר ושאל להקב"ה ע"ז ואמר שיהא זה מסור לחכמי ישראל שבכל דור ודור ויהיה הכרעה כמותם. ע"כ.

ויש לקשר זה עם מה שכתב אדמוה"ז בהקדמתו לתניא ש"מצאנו ראינו מחלוקת תנאים ואמוראים מן הקצה אל הקצה ממש ואלו ואלו דברי אלקים חיים לשון רבים על שם מקור החיים לנשמות ישראל הנחלקות דרך כלל לשלושה קוים וכו'".

ולפ"ז כל צד מהחולקים אמר א' מהפנים שבהם ניתנה התורה לפי שורש נשמתו אם מחדסד אם מגבורה וכו' אלא שלהלכה נפסק רק כאחד מהם.

אלא שזה ביאור רק במחלוקת בסברא או בדין וכן כל השקו"ט בגמר' בהו"א ואפי' "בדו"א" שנאמר בגמ'¹ אבל יש מחלוקת רבות במציאות² ע"ד מה דאיתא בגמ' ב"ב (ט"ו.) אודות איוב אם היה ומתי היה. וכן מה שכתוב בילקוט שמעוני חיי שרה עה"פ "וה' בירך את אברהם בכל" אם היתה בת לאברהם אם לאו. ועוד רבות בש"ס. והלא ודאי שישנה רק אפשרות אחת ומה הפשט 'אלו ואלו דא"ח' במחלוקת כגון אלו?³

ואולי י"ל שבמחלוקת כגון אלו ה"א ואלו דברי אלקים חיים" הוא ברוחניות ובפנימיות הענינים היינו שיש הוראה מכל דעה (תורה מל' הוראה), וכן נמצא בלקו"ש חלק ו' (תרומה א') אודות ג' השיטות בענין ציווי ונדבת המשכן שהוא פלוגתא במציאות וכותב ע"ז כ"ק אדמו"ר שאף שבמציאות היה רק כדעה א' אבל אלו ואלו דא"ח וישנה הוראה בעבודת ה' מכל שיטה ושיטה. (עיי"ש הביאור בזה באריכות).

¹ ולהעיר מדברי רש"י בכתובות דף נ"ז. (ד"ה הא קמ"ל) שכתב שכאשר פליגי תרי אמוראי אליבא דחד (כלומר מה אמר פלוני) חד מנייהו משקר ורק כאשר חולקין בסברות איכא למימר אלו ואלו דא"ח.

² עיין בשדי חמד מערכת המים אות קס"ד אם תתכן כל מחלוקת במציאות ונוטה לומר דהא דאמרינן דאין מחלוקת במציאות היינו בדבר שאפשר לבררו אבל בדבר שאירע בזמן קדום וא"א לבררו - אפ"ל מחלוקת במציאות. ועיין עוד בהערה נפרדת בנושא זה.

³ עיין בתוס' רבינו פרץ (עירובין י"ג) שהביא קושיא מהג' בובחים ס"ב בענין מדות המזבח שהיא פלוגתא במציאות והקשה איך תתיכן מחלוקת בזה, ותי' שלכו"ע מדות המזבח היו באופן א' אלא דחולקין מה משמע מהכתובים. אולם ביאורו אינו מספיק לדוגמאות שצויינו בפנים. וגם בעצם תירוצו יש להבין איך יתכן שמשמע מהפסוק היפך ממה שהיה במציאות.